221756 ـ ئازغىنە نىجاسەتتىن ئەپۇ قىلىنامدۇ؟ دېگەن مەسىلە توغرىسىدا

سۇئال

ئازغىنە نىجاسەتتىن ئەپۇ قىلىنامدۇ؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلى جاۋاپ

كۆپچىلىك ئالىملار نىجاسەتلەردىن ئازراق قان ۋە قۇسۇقتىن ئەپۇ قىلىنىدىغانلىقى ئۈنىڭدىن باشقىلىرىنىڭ ئەپۇ قىلىنمايدىغانلىقىنى بايان قىلدى، چۈنكى بۇ توغرىدا كەلگەن دەلىللەر ئومۇمەن نىجاسەتنىڭ ئاز ـ كۆپلىكىنى ئايرىماستىن مۇتلەق كەلگەن.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: " نىجاسەتنىڭ ئاز ـ كۆپلىكىنىڭ ئارىسىدا پەرق يوق، مەيلى ئۇ ئىنسان كۆزى بىلەن كۆرىدىغان نىجاسەت بولسۇن ياكى كۆزگىلى بولمايدىغان نىجاسەت بولسۇن ئوخشاشتۇر. ئىمام شافىئي رەھىمەھۇللاھدىن: كۆزگىلى بولمايدىغان ئازغىنە نىجاسەت بولسا، ئۈنىڭدىن ساقلىنىش قىيىن بولغانلىقى ئۈچۈن ئەپۇ قىلىنىدۇ دېگەنلىكى بايان قىلىنىدۇ". [ئەل مۇغنى 1-توم 46-بەت].

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات، دىنى تەشۋىقات پەتىۋا كومىتېتى ئۆلىمالىرىمۇ بۇ قاراشنى تاللاپ، مۇنداق دەيدۇ: "قان، يېرىڭ ۋە قۇسۇقتىن باشقا نىجاسەتلەرنىڭ ئاز ـ كۆپىدىن ئەپۇ قىلىنمايدۇ".

ئەمما قان، قۇسۇق ۋە يېرىڭ قاتارلىق نىجاسەتلەر ئاز مىقدارىدا بولۇپ ئەۋرەت يوللىرىدىن چىقمىغانلا بولسا ئۈنىڭدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ئازلىرىدىن ساقلىنىش قىيىن بولىدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ تەرجىمىسى: «سىلەرگە دىندا ھېچقانداق مۇشكۈللۈكنى قىلمىدى (سىلەرنى سىلەر تاقەت قىلالمايدىغان ئىشلارنى قىلىشقا تەكلىپ قىلمىدى)» [سۈرە ھەج 78-ئايەت].

ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ تەرجىمىسى: «ئاللاھ سىلەرگە ئاسانلىقنى خالايدۇ، تەسلىكنى خالىمايدۇ» [سۈرە بەقەرە 185-ئايەت].

دائىمي كومىتېت پەتىۋاسى 5-توم 396-بەتكە قارالسۇن.

ھەنەفى مەزھەپ ئالىملىرى: "قان، سۈيدۈك ۋە ئۈنىڭ غەيرىدىكى بارلىق نىجاسەتلەردىن ئازراق بولغانلىرى ئەپۇ قىلىنىدۇ دېگەن قاراشتا بولدى". [ئەل ئىختىيار 1-توم 31-بەت].

چۈنكى كىيىمنىڭ ياكى بەدەننىڭ بىر تەرىپىگە يۇقۇپ قالسا بىلگىلى بولمايدىغان ئاز نىجاسەتلەردىن ساقلىنىش قېيىن بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ.

ئىبنى مۇنزىر رەھىمەھۇللاھ مۇئناق دەيدۇ: " كىيىمگە چاچراپ كەتكەن يېڭىنىڭ ئۇچىدەك ئاز سۈيدۈك توغرىسىدا ئۆلىمالار پەرقلىق قاراشتا بولدى، بىر بۆلەك ئۆلىمالار: ئاز بولسۇن ياكى كۆپ بولسۇن بۇ سۈيدۈكنى يۇيۇۋېتىش ۋاجىپ بولىدۇ دېدى. ئەبۇ ھەنىپە رەھىمەھۇللاھنىڭ ساھىبى مۇھەممەد بىن ھەسەن شەيبانى ئۇنى يۇيۇش ۋاجىپ بولمايدۇ دەپ قارىغان.

مىسئەر ئىبنى كۇدامغا: "ئەبۇ ھەنىپەنىڭ ساھىبى ئەبۇ يۈسۈپ كىيىمگە يېڭىنىڭ ئۇچىدەك ياكى چېكەتكىنىڭ كۆزىدەك سۈيدۈكلەر چاچراپ كەتكەن بولسا، ھېچ گەپ بولمايدۇ، ئۇنى يۇيۇش ۋاجىپ بولمايدۇ دەيدىكەن دېيىلگەندە، مىسئەر ئىبنى كۇدام ئەبۇ يۈسۈپنىڭ بۇ قارىشىنى ياخشى كۆرگەن".[ئەل ئەۋسەت 2-توم 138-بەت].

چاچراپ كەتكەن ئازراق سۈيدۈكتىن ئەپۇ قىلىنىدىغانلىقى توغرىسىدا، ئەبۇ ۋائىل رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇئناق دەيدۇ: " ئەبۇ مۇسا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ سۈيدۈك چاچراپ كېتىش مەسىلىسىدە بەك چېڭ تۇرىدىغان بولۇپ، كىيىمگە سۈيدۈك چاچراپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ شېشىگە سىيەتتى ۋە مۇئناق دەيتتى: "بەنى ئىسرائىللاردىن بىرىنىڭ بەدىنىگە ياكى كىيىمگە سۈيدۈك چاچراپ كەتسە، سۈيدۈك چاچرىغان ئورۇننى قايچا بىلەن كېسىۋېتەتتى". ھۇزەيپە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇئناق دەيدۇ: "مەن ساھىبىڭلارنىڭ(يەنى ئەبۇ مۇسانىڭ)سۈيدۈك چاچراپ كېتىش ئىشىدا بۇ قەدەر قاتتىقلىق قىلماسلىقىنى ياقتۇرىمەن، مەن ئۆزۈمگە قارىسام، ئۆز ۋاقتىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن كېتىۋاتاتتۇق، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام شۇ يەردىكى كىشىلەرنىڭ ئەخلەت دۆۋىلەپ قويغان تامنىڭ ئارقىسىغا كېلىپ سىلەر تۇرغاندەك مۇشۇنداق تۇرۇپ سىيدى، مەن ئۇنىڭدىن يىراقلاشماقچى بولۇپ ماڭسام، مېنى چاقىرىپ: «مەن كېچىك تەرەت قىلىپ بولغىچە كەينىمدە تۇرغىن» دېدى. [مۇسلىم بايان قىلغان 403-ھەدىس].

ئىمام نەۋەۋي رەھىمەھۇللاھ مۇئناق دەيدۇ: "ھۇزەيپە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مەقسىتى، بۇئناق قاتتىقلىق قىلىش سۈننەتكە خىلاپ دېمەكتۇر. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۆرە تۇرۇپ سىيگەن، شەكسىزكى، ئۆرە تۇرۇپ سېيگۈچىگە سۈيدۈك چاچرايدۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇئناق ئېھتىماللىققا پەرۋا قىلمىغان، شۇنداقلا ئەبۇ مۇسا رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ قىلغاندەك، ئاۋارە بولۇپ شېشىگىمۇ سېيمىگەن" . [سەھىھ مۇسلىمنىڭ شەرھىسى 3-توم 167-بەت].

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇئناق دەيدۇ: "ئاز نىجاسەتلەردىن ئەپۇ قىلىنىدۇ، يېمەكلىكلەرگە چاشقان مايىقى دېگەندەك نەرسىلەر چۈشۈپ كەتسىمۇ ئەپۇ قىلىنىدۇ، بۇ ئىمام ئەھمەدنىڭ مەزھىپىدىكى مەشھۇر قاراشتۇر. كوچىلاردىكى لايىنىڭ نىجاسەت ئىكەنلىكى ئەمەلىيلەشكەن بولسىمۇ ئۇنىڭدىن ساقلىنىش قېيىن بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭ ئاز بولغانلىرىدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ، تېزەك دېگەندەك نىجىس نەرسىلەرنىڭ چاڭ-توزاڭلىرى ئۆچۈپ چۈشسىمۇ بۇئناق ئەھۋاللاردىن ساقلىنىش مۇمكىن بولمىغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن ئەپۇ قىلىنىدۇ". [پەتۋا كۇبرا 5 -توم 313 -بەت].

ھەنەفى مەزھىپىدىكى ئالىم ئىمام كاسانى مۇنداق دەيدۇ: "نىجاسەتنىڭ ئازلىرىدىن ساقلىنىش مۇمكىن بولمايدۇ، چىۋىن ئاۋۇالدا نىجاسەتكە چۈشۈپ ئاندىن ئۇچۇپ كېلىپ ناماز ئوقۇغۇچىنىڭ كىيىمىگە قونغاندا، چوقۇم ئۇنىڭ ئىككى پۇتى، قاناتلىرىدا ئازراق نىجاسەت بولىدۇ، ئەگەر ئاز نىجاسەتلەردىن ئەپۇ قىلىنمىسا ئىدى، كىشىلەر قىيىنچىلىققا چۈشۈپ قالغان بولاتتى" . [بەدائى ۋە سەنائىئ 1 ـ توم 79 ـ بەت].

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن مۇنداق دەيدۇ: توغرا بولغىنى، ئىمام ئەبۇ ھەنىپە ۋە ئىبنى تەيمىيە قاتارلىقلارنىڭ قاراشلىرىدۇر، ساقلىنىش قېيىن بولغانلىقى ئۈچۈن ئەپۇ قىلىنىدىغان ئاز نىجاسەتلەرنىڭ جۈملىدىن: سۈيدۈك تېمىپ تۇرىدىغان كېسەلگە گېرىپتار بولغان كىشىنىڭ ئەھۋالى، ئۇنداق ئىشقا گېرىپتار بولغان كىشى مۇمكىن بولغان مىقداردا بەدىنگە ۋە كىيىمگە سۈيدۈك تېمىپ كېتىشتىن ساقلىنىدۇ" . [شەرھىل مۇمتى 1 ـ توم 447 ـ بەت].

بۇ ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئاسان ئىكەنلىكىگە مۇڭاپىق سۆزدۇر، شۇنداقتىمۇ مۇسۇلمان ھەر قانداق ۋاقىتتا ۋە ھالەتتە ئاز بولسۇن ياكى كۆپ بولسۇن نىجاسەتتىن پاك بولىشى، نامازدىن ئىبارەت كاتتا ئىبادەتنى ئادا قىلىش ۋە زىممىسىدىكى تەلەپ قىلىنىدىغان مەسئۇلىيەتنى ئادا قىلىش ئۈچۈن ئېھتىيات قىلىشى كېرەك.

ئىبنى ئابدۇل بەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ : "نامازنى ئادا قىلىش ئۈچۈن بەدەن، كىيىم ۋە ئورۇننىڭ پاكىز بولىشىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش، چوڭ ـ كىچىك تەرەت سۇندۇرغاندا بەك ئېھتىياتچان بولۇشقا تېرىشىش لازىم" [ئىبنى ئابدۇل بەرنىڭ : ئەتتەمھىيد 22 ـ توم 241 ـ بەت].

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ تائالا ياخشى بىلگۈچىدۇر.